

Ingenting försvinner

Morgan Alling

Ingenting försvinner

Bokförlaget Forum

Tidigare av författaren
Kriget är slut 2010

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm

www.forum.se

info@forum.se

Copyright © Morgan Alling 2025

Omslag: Li Söderberg

Foto: Mats Bäcker

Tryckt hos ScandBook, EU 2025

Första tryckningen

ISBN 978-91-37-13841-1

Till mina barn,
Wilhelm, Love, Alva och Edvin.

Förord

När jag jobbade med min förra bok *Kriget är slut* skrev jag ner mina minnen från min uppväxt. Hur jag som fyraåring skildes åt från min mamma, hamnade på barnhem och sedan skickades från fosterfamilj till fosterfamilj, tills jag slutligen hamnade hos paret Alling.

Men så blev jag fundersam, tänk om det inte var sant? Om det jag kom ihåg var andras minnen som jag fått återberättade för mig? För att veta säkert beställde jag mina papper från socialtjänsten i Göteborg.

När min tjocka bunt damp ner i brevlådan fick jag en chock. Det var sida upp och sida ner med händelser som polisen, fosterföräldrar och socialtjänsten hade dokumenterat. Hela mitt liv låg där framför mig. Från då jag kom till världen 1968, till den sista anteckningen, när jag var arton år och socialtjänsten inte längre hade ansvar för mig. Det jag mindes fanns där, men också mycket som jag inte visste om. Jag såg lögner, svek, erkännanden.

Socialtjänsten höll ögonen på min mamma Käthe från ögonblicket jag föddes. Hon levde i en alkoholiserad och kriminell miljö, omgiven av fel slags människor. När jag var tre månader kom den första polisrapporten, ett tips om en urspårad fest och pågående hustrumisshandel. I det kaoset började mitt liv.

Min pappa Sven försvann när jag var nyfödd, och Käthe försökte bryta med sitt gamla liv. Hon träffade en ny man, Ture, och fick min lillebror Stefan. Men det förflutna hann ikapp henne och socialtjänsten placerade mig och Stefan på barnhem. Käthe gjorde

allt hon kunde för att få tillbaka oss pojkar. Men när vi istället hamnade hos en fosterfamilj tog det knäcken på henne, och det skulle dröja länge innan hon lyckades ordna upp sitt liv.

Samtidigt kämpade jag och Stefan för att klara oss hos familjen som vi hade hamnat hos. Fosterföräldrarna i Tibro, Kjell-Åke och Ulrika, uppfostrade oss med våld, både psykiskt och fysiskt, och som sexåring försökte jag skydda min två år yngre bror. Efter en tid särade man på oss. Stefan fick stanna kvar, medan jag flyttades runt bland olika fosterhem. Jag var åtta år gammal när Martin och Elisabet Alling hämtade mig från ett barnhem i Alingsås. De hade redan adopterat en flicka, Jenny, som då bara var sex månader. Hon blev min nya lillasyster.

Jag stormtrivdes hos familjen Alling i Göteborg. De var mjuka, snälla och Martin hade enorm humor. Vi gjorde allt tillsammans, han och jag. Men snart smög sig ett mörker in i vårt hem. Elisabet led av psykisk ohälsa och vårdades periodvis på sjukhus. Till slut skilde hon och Martin sig, och han tog huvudansvaret för mig och Jenny. Men så började han långsamt glida ifrån mig. Jag lämnades att klara mig själv och i trettonårsåldern drev jag planlöst omkring på Göteborgs gator. Martin å sin sida började träffa andra kvinnor. När han blev ihop med Barbro, och vi flyttade in i en lägenhet tillsammans med henne och hennes son Lucas, blev vardagen fylld av bråk och konflikter. Men i tonåren hittade jag också teatern – och plötsligt visste jag vad jag ville göra med mitt liv. Som sjuttonåring kom jag in på Teaterhögskolan i Malmö, och 1990 tog jag examen som skådespelare och började arbeta på Göteborgs stadsteater.

Den här boken tar vid där den förra slutade, mitt i föreställningen *Nicholas Nickleby*. Händelserna är sedda genom mina ögon, färgade av mitt hjärta. Mina minnen är självfallet subjektiva, ofullständiga, men de är min sanning. De följer ingen strikt kronologisk ordning, utan är viktiga milstolpar för min inre resa, och jag har låtit dem få ta plats precis så som de lever kvar i mig, som pusselbitar i en större bild.

Jag är tacksam mot alla som korsat min väg och format den jag är idag – även mot dem som utmanat mig. För att skydda de inblandade har jag i den här boken ändrat vissa namn, platser och omständigheter. Om någon känner sig utpekad är det inte min avsikt. Jag skriver för att förstå – mitt förflutna, min inre resa ut ur smärta, sorg och ångest. Och för att hitta hem till den jag vill vara.

Mina minnen rymmer både mörker och ljus. Glädje och rädsla. Och kanske kan de få dig som läser att känna dig mindre ensam på din egen resa.

Morgan

Prolog

Stockholm, 2005

Anna-Maria är på väg upp. Jag ställer upp ytterdörren till min lägenhet och kollar in i vardagsrummet så det ser bra ut. Det bruna indiska bordet från Mio med stora svarta spikar runt kanterna är fullbelamrat med allt som behövs för en förfest för två: räkor, vitt vin, baguette och goda röror. Ljusen brinner vid fönstret, den thailändska sarongen hänger på väggen och värmeljusen i de blå marockanska glasen skapar en varm stämning. Det ser ombonat och mysigt ut. Som bäddat för romantik innan vi ska ut på Berns.

Jag dröjer kvar med blicken på de blå glasen. Dem köpte jag i Paris 1999, under en resa jag sent kommer att glömma. Den som blev starten på mitt nya liv efter att jag varit nere på botten.

Jag skakar av mig minnena, vill inte tänka på det där just nu. Det där var innan. Innan jag tog tag i mitt liv. Innan jag träffade Anna-Maria. Numera vet jag bättre. Numera har jag koll och vill göra allt rätt, tänker jag och dansar vidare till Outkasts "Hey ya!"

Jag håller upp två glas Martini Bianco. Sippar på drinken. Åh, så sött det är, men det har blivit vår drink när vi låtsas vara världsvana på en hotellbar i New York. Hello. Hola. What's your name?

Varför dröjer hon förresten? Det är ju bara tre trappor upp.

Jag lägger två isbitar i glasen. Trycker fram cd-skiva nummer tre – Nina Simone. Anna-Marias favoritartist. Det blir perfekt. Lugnt och stilla.

Jag älskar Anna-Marias energi och humor. Hennes raka och självklara hållning. Men det bästa är att hon ser livet som en gåva. ”Åh! Idag kommer att bli en bra dag”, brukar hon säga när hon drar bort gardinerna från fönstret på morgonen och låter solen skina in i rummet. Med henne kan jag vara mig själv, även om jag hittills berättat väldigt lite för henne om hur mitt liv såg ut innan jag blev skådespelare. Hon vet inte om att jag växte upp med gravt alkoholiserade föräldrar, som drack t-sprit, spottade blod och slogs. Att jag som liten låg på sjukhus i två månader på grund av skallskador. Att polisen hämtade mig och min lillebror Stefan och vi först placerades på barnhem, sedan i fosterhem, innan de slutligen delade på oss när jag var sju. Hur jag sedan skickades runt bland olika hem och familjer, och fick byta skola nio gånger på elva år. Endast en liten krets av mina närmaste känner till min barndom. Annars är det inget jag pratar om, för jag är inte mina minnen. Jag vill vara fri.

Äntligen hör jag henne i trapphuset. Hon avslutar ett mobilsamtal. Dörren öppnas och jag vänder mig om med mina två Martini Bianco i händerna.

– Hello there, säger jag läckert och möter hennes blick.

Jisses, så vacker hon är, tänker jag när jag räcker fram en av drinkarna. Lika vacker som första gången jag såg henne, på skådisfesten hemma hos min vän Melinda. Anna-Maria satt ensam och uttråkad vid ett bord fyllt av flaskor och askfat. Jag gick förbi henne flera gånger för att jag inte kunde sluta titta. När hon till slut såg på mig sögs jag in i de stora vackra bruna ögonen och kunde inte sluta le. Jag gick fram, sa något dumt, men hon skrattade. Och jag föll. En tjej med samma humor som jag? Vi pratade hela den natten och har fortsatt träffas regelbundet sedan dess i mer än ett års tid. Tagit ett steg i taget, så att vi kan växa ihop som par. Med Anna-Maria har jag velat skynda långsamt.

Jag betraktar henne där hon står framför mig. Hennes hud är som porslin, håret vågigt och läpparna röda. När hon ler så är hon som Grace Kelly. Men just nu ler hon inte. Tar inte heller emot sin Martini Bianco. Det är något i hennes ögon som inte stämmer.

– Jag kommer nog inte stanna så länge, säger hon.

– Va?

Jag stirrar på henne med drinken fastfrusen i luften mellan oss.
Hon ser allvarlig ut.

– Jag vill göra slut...

Det snurrar till i huvudet och synfältet smalnar.

– Vill du göra slut?

– Ja.

Jag får panik, men försöker behålla lugnet. Vad är det som händer? Vi skulle ju käka räkor och sedan gå ut på Berns.

Jag lyckas övertala henne att sätta sig ner i köket med mig och förklara varför hon vill göra slut. Anna-Maria säger att hon älskar mig, men att jag inte vill ha henne. Jag fattar ingenting och känner hur ilskan växer inom mig. Jag protesterar, försöker förklara, vrider och vänder på mig själv för att få henne att inse att hon har fel. Det är ett missförstånd, det måste det vara. Hur får jag henne att förstå? Vad mer kan jag göra?

Hon reser sig upp för att gå. I panik skriker jag:

– Hur vill du ha mig? Säg bara hur du vill ha mig!

Hennes tårar rinner och hon tittar på mig.

– Precis som du är, men du tror ju inte att det räcker.

Hon stänger dörren efter sig när hon lämnar lägenheten. Det blir tyst.

Jag vill springa efter, men min kropp orkar inte. Vill gråta, men det kommer inga tårar. Om hon hade älskat mig på riktigt så hade hon stannat kvar, intalar jag mig.

Jag ser ut mot min riojaröda hall och sedan runt i vardagsrummet, där det är uppdukat till fest. De tända ljusen brinner stilla och vackert. Nina Simone avslutar sakta ”To be young, gifted and black” och gospelkören håller ut tonen.

– Fan! Hon vet ingenting om mig! skriker jag rakt ut i luften.

Hur hamnade jag här?

I

Jag går längs Avenyn upp mot Götaplatsen. När jag ser Göteborgs stadsteater rusar det till i kroppen och mina steg blir lite lättare. Den röda lampan utanför biljettkassan lyser. Då vet man att det är utsålt.

Året är 1990, jag är tjugoett, har precis gått ut Teaterhögskolan i Malmö och den nio timmar långa mastodontföreställningen *Nicholas Nickleby* är mitt första jobb. Det är ren teatermagi, där jag spelar allt från tidningsbud, arg Londonbo och tiggare på gatan, till den större rollen som adelsmannen Lord Verisopht. Totalt har jag tretton roller, och när jag inte står på scenen byter jag om.

Lätt hoppar jag upp på stenmuren och springer ner mot sceningången, stannar en kort sekund vid teateraffischerna som hänger i ett fönster. I ena handen har jag en pärm med Nickleby-affischen fastlimmad på framsidan och överst, skrivet med svart spritpenna, står det: "Morgan Allings manus!" Även om jag kan all text utan till bär jag alltid pärmen med mig, så att folk jag möter på gatan, spårvagnen eller krogen ska tänka: Oj, han arbetar med teater. Och när de tittar upp och ser min svarta kajal under ögonen ska de tänka: Oj, han måste vara skådespelare.

– Stod ditt namn kvar på affischen idag också, Morgan? fnissar en av tjejerna i receptionen när jag går in på teatern.

– Ja, helt sjukt, eller hur? ler jag och springer de fem trapporna upp till min loge. Slänger mig på soffan. Det är tyst och luktar gamla torkade rosor, utspilld öl och svettiga kläder.

Jag är alltid först på plats. Minst två timmar i förväg. I lugn och ro kan jag värma upp, fika och repetera mina scener. ”Du måste för fan lära dig att slappna av”, sa en äldre skolkamrat på teaterhögskolan till mig. ”Absolut, du har rätt”, sa munnen, samtidigt som jag tänkte: Nej du, slappnar av, det gör jag aldrig. Jag har nått första grenen, som Strindberg skriver, och jag tänker aldrig släppa taget. Därför kommer jag först, och när de andra har gått hem är jag kvar en timme till och repeterar.

I en grå, lite för stor kråsskjorta, stora bruna filtbyxor och svarta höga stövlar glider jag ner till kanten. Köper juice och en chokladboll.

– God eftermiddaaaaag, hörs en hög teatral basröst bakom mig.

Det är Kristian, elev på scenskolan som gör sin praktik på teatern. Vi har blivit goda vänner.

– Haha, häär käämmet det en schkådeschpelare, svarar jag tillbaka.

Han har varit i sminket, så han har papperslappar runt halsen och ett förkläde för att inte spilla på sina kläder.

– Läget då?

– Jo, det är braaaaaaa. Bah ... bah braaa, säger han och gör röstövningar samtidigt.

Jag fortsätter vidare genom lokalerna. Fram till de två tunga röda järndörrarna som leder in till scenen. Den heliga spelplatsen. I det mäktiga scenrummet stannar jag och tar in vyn framför mig. Femton meter till taket där det hänger kulisser, lampor överallt, linor som går ner på sidorna och enorma magasin runt hela scenen. För mig inger det hela samma sakrala känsla som när jag tågglufade ner till Paris och besökte Louvren, där Mona Lisa hänger. Andaktsfull och magisk.

Förberedelserna inför kvällens föreställning är igång. Scenarbetare, påklädare, maskörer och rekvisitörer jobbar i det tysta. Bakom scenen står rader med klädställningar med hundratals kostymer. Bredvid står tio rekvisitabord. Det är en mäktig syn: vinglas, tidningar, brödkorgar, piskor och pistoler som samsas med böcker, fruktkorgar,

resväskor, hattar, cigaretter och näsdukar. Allt är noga organiserat efter akter, scener och skådespelare.

Jag checkar av min lista och går sedan till sminkavdelningen där fem maskörer redan arbetar. Spegel med lampor och sminkbord som är smockfulla med pennor, borstar, smink och servetter. Jag slår mig ner i maskör Claes-Görans sminkstol och hejar på både honom och skådespelaren Dag Malmberg som sitter i stolen bredvid.

– Då är det dags igen, mullrar hans heta röst.

Under föreställningen, när de andra skådespelarna sitter i fikarummet eller i sin loge och väntar på sina entréer, brukar jag stå i kulisserna för att se hur de på scenen arbetar. Jag lyssnar till varje replik. Registrerar hur de betonar orden, deras tempo, energi, dynamik, och så jämför jag med nyanser från igår. Dag är en av de skådespelare som jag älskar att studera. När han levererar sina repliker är det alltid som om de sägs för första gången.

– Du, jag har tänkt fråga dig en sak, säger jag och ser på honom via spegeln.

– Vadå?

Han håller fast sin peruk i pannan så att maskören kan limma den med mastix.

– Jo, om du ser nåt jag kan förbättra, nån replik eller nåt jag gör ... ja, nånting bara, så skulle jag bli glad om du sa det.

Dag ser ut att tänka efter.

– Nej, egentligen inte. Men du skulle kunna prova en sak, säger han och lutar sig lite mot mig.

– Ja?

– Du behöver inte göra det, men jag har tänkt på det några gånger. I tredje akten, när du skäller ut Micha – prova att hålla igen lite.

– Hålla igen?

– Testa att inte skälla så hårt.

Dag syftar på scenen där min rollfigur, Lord Verisopht, skäller ut sin affärspartner Hawk för att han våldfört sig på Kate Nickleby – en kvinna min karaktär har fattat tycke för.

– Ska jag inte skälla? Har jag gjort fel? frågar jag.

Dag ler och lägger sin hand på min, lutar sig ännu närmare och svarar:

– Nej, nej, Morgan. Du gör rätt, men ... ibland är det bättre att göra lite mindre för att få stora resultat. Förstår du vad jag menar? Ibland skrämmar tystnad mer än ljud.

– Ja, jo ...

Leendet i Dags ansikte blir bredare.

– När man spelat ett tag börjar man höra saker annorlunda. Du vet, överklassen brusar inte upp. De vet att de äger dig ändå, säger han och klappar mig på handen.

Jag funderar på det han sagt. Fan. Jag vet ju inte hur överklassen är.

– Men du ... vågar jag det? säger jag efter en stund.

– Prova. Vi jobbar med en levande konstform.

Jag nickar och ser på mig själv i sminkspeglarna, jag har blivit alldeles röd om halsen. Känner mig dum. Varför har jag inte tänkt på det tidigare? Varför provade jag inte det när vi repeterade? Varför sa ingen något då? Har ALLA sett att jag gjort fel – eller?

När ridån går upp den kvällen drar teatermaskineriet igång – publiken sveps med i en visuell saga. Det är kraftfullt, det är vackert, det är ensemblespel.

I tredje akten är det dags för min utskällning av Hawk. Nervöst lutar jag mig fram över rekvisitabordet och viskar till min motspelare Micha:

– Du ... Jag funderar på att ändra lite på inställningen i vår scen. Är det okej?

– Du gör som du vill. Jag hänger på.

I mörkret går jag in och ställer mig på min plats. Höjer på huvudet, lutar kroppen bakåt och sträcker fram foten så att den pekar vackert framåt. Överklass.

När ljuset gått upp attackerar Micha min rollfigur. Svett, spott och konsonanter flyger.

– Nickleby går inte att lita på! skriker han och man känner verkligen att publiken ogillar honom.

Sedan blir det min tur. Men istället för att vända mig om och skälla tillbaka som jag brukar, gör jag tvärtom. Jag håller kvar blicken på publiken och på släpig överklassgöteborgska nästan viskar jag:

– Sir ... Mulberry ... Hawk.

Med förakt i rösten glesar jag ut hans namn. Njuter av varje paus.

– En man som försvarar sin syster är att lita på, det är själva definitionen av heder. Till skillnad från dig.

Publiken applåderar. Ett rus går genom kroppen. Micha skruvar lite på sig. Den var han inte beredd på. Han stirrar på mig och ökar sin aggressivitet:

– Går du emot mig?

– Nej, jag står kvar här, men ...

Publiken skrattar och jag rubbas för ett ögonblick, innan jag fortsätter.

– ... men jag finner det högst olämpligt att en man i din position utnyttjar en ung kvinna.

Jag vänder mig om. Ställer ner ett vinglas och tittar på Hawk som står med munnen öppen.

– Utmanar du mig är du död, Lord Verisopht! Död!

Jag höjer ena ögonbrynet och tittar ut mot publiken. Sedan är scenen är slut. Ljuset går ner och det kommer en ny applåd. Vad hände?

Micha dunkar mig snabbt på ryggen när vi kommit bakom scen.

– Bra där, ler han.

Förvåning och en lyckokänsla strömmar genom kroppen. Dag hade rätt! Teater är verkligen en levande konstform och jag har så mycket att lära.

Efter föreställningen förfestas det i logekorridoren, innan de flesta går vidare till skådiskrogen Stage Door som ligger hundra meter från sceningången. Idag tar jag god tid på mig innan jag

lämnar min loge. Sminkar av mig i lugn och ro, låter med flit lite av mascaran sitta kvar. Jag drar på mig mina slitna jeans, en vit t-shirt och röda Converse. Sedan går jag in i Dags loge och ställer en öl på hans plats. Skriver en lapp och tackar för hjälpen.

Innan jag fortsätter ner till krogen går jag snabbt en vända förbi Stora scenen igen. Det är upptänt, några scentekniker, maskörer och påklädare håller på att förbereda inför morgondagens föreställning. Det är något särskilt med att stå på den tomma scenen i en tyst teater när publiken gått hem. Energin, ekot av skratten, applåderorna och musiken finns kvar, men ändå inte.

Jag tar ett djupt andetag medan jag ser mig omkring.

Mitt nya hem.